Dosarul nr. 2-2321/2023;
Nr. PIGD 2-23110312-51-2-01082023

Dispozitivul emis la 29 noiembrie 2023
Cererea de apel a fost depusă de Paladi Ion la data de 01.12.2023
Cererea de apel a fost depusă de Ministerul Justiției la data de 07.12.2023
Cererea de apel a fost depusă de Procuratura R.M la data de 15.12.2023
Hotărârea a fost motivată integral la data de 02.01.2024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

Judecătoria Ungheni, în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Lilia Potînga
Grefier Revinghin- Trușin Elena

Cu participarea:
Reprezentantului reclamantului *Vasile Lupu*
Reclamantului *Paladi Ion*
În lipsa:
Reprezentantului Ministerului Justiției , a solicitat examinarea cauzei în lipsă
Reprezentantului intervenientului accesoriu, Procuratura Generală, a solicitat examinarea cauzei în lipsă
Examinând în şedinţă publică, în procedură generală, cererea de chemare în judecată depusă
De către
Reclamantul ***Paladi Ion***, născut/ă la data de *****, IDNP *****, domiciliat/ă mun. *****
Împotriva
Pârâtului ***Ministerului Justiției*** cu adresa mun. *****
Intervenientului accesoriu ***Procuratura Generală a Republicii Moldova*** cu adresa *****
Privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

A c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei civile:

La 26.07.2023 Paladi Ion a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 300000,00 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000,00 lei.

Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamant, pot fi rezumate după cum urmează.

În fapt, începând cu luna noiembrie 2010 a început a fi torturat psihologic de către Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției(CCCEC),fiind cercetat pe marginea unui raport al reviziei financiar-economice efectuat la Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare” Ungheni. A fost audiat la 26.11.2010 timp de două ore și 25 min. în cadrul cărei discuții-explicații a argumentat cu lux de amănunte faptul că nu poartă nici o vină de neajunsurile

depistate de control.

Cu toate acestea, după ce materialele au fost remise organelor de urmărire penală din Ungheni, la data de 30.09.2011 a fost pornită urmărirea penală pe dosarul nr.2011360336 în baza art.129 al.(2) lit. b) CP, stabilindu-se în neajuns de 275,9 mii lei din vina factorilor de decizie ai Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare,, Ungheni. În cadrul acestui dosar pornit sub conducerea procurorului în Procuratura Ungheni, Victoria Popov a fost audiat repetat unde a dat aceleași declarații.

Indică că la data de 30.11.2011 a fost pornită urmărirea penală pe dosarul penal nr.2011360708 în baza art.191 al.(2) lit. c) Cod penal în care se indica că din vina lui ca administrator al întreprinderii date a însușit ilegal un printer la preț de 4757,00 lei, un fierbător electric la preț de 120,83 lei și un telefon mobil la preț de 2347,15 lei. La fel a fost audiat și pe marginea acestor bănuieli la care a argumentat nevinovăția sa prin probe pertinente care au fost anexate la dosar și neluate în seamă. Ulterior ambele cauze penale au fost conexate sub nr. 2011360708.

Până în anul 2015 nu a fost chemat nicăieri de nici un colaborator a organelor de drept. Se afla în suspans psihologic și un stres foarte grav, fapt ce a cauzat îmbolnăvirea sa în anul 2012 de diabet zaharat tip-2 subcompensat; neuropatie diabetică, senzitiv motorie distată, din anul 2013 de hipertensiune arterială gr.3,risc aditiv foarte înalt și alte boli de rinichi evidențiate în certificatul medical.

Mai menționează că dosarul a fost transferat la Procuratura Anticorupție, procuror de caz fiind Eugen Balan, care la 27 martie anul 2015 a emis o ordonanță de căutare a sa și tot la această dată a emis o ordonanță de reținere a sa pentru a fi pus sub învinuire. Reținerea lui urma a fi efectuată de IP Ungheni, fiind emisă și Ordonanța procurorului Eugen Balan de punere a lui sub învinuire în baza art.329 al.(2) și 191 al.(2) lit. c) Cod penal.La data de 03 aprilie 2015 același procuror a emis ordonanța de suspendare a urmăririi penale din motivul că nu este stabilit locul aflării sale.

Toată perioada de timp din 2010 și până în prezent el s-a aflat acasă în mun. Ungheni și nu a fost căutat de nimeni, nu a fost telefonat și nici citat de nimeni. Se trata periodic și permanent de bolile ce le-a căpătat din cauza acestor dosare.

La data de 25 octombrie 2010,procurorul Procuraturii Anticorupție,Viorel Morari, a emis Ordonanța de anulare a ordonanței de suspendare a urmăririi penale din 03 aprilie 2015 ,a dispus reluarea urmăririi penale fixând termenul urmăririi penale până la 24 noiembrie 2019,totodată a fost retrasă cauza penală din gestiunea organului de urmărire penală a Direcției Generale Urmărire Penală a CNA și transmiterea acesteia organului de urmărire penală al Direcției Urmărire Penală a Direcției Generale Teritoriale „NORD”,Centrul Național Anticorupție, pentru continuarea urmăririi penale.

Mai indică că la data de 28 noiembrie 2019 ora 13.58 a fost reținut de colaboratorii Procuraturii Anticorupție Direcția „NORD” și escortat în mun. Bălți la procurorul Lilia Selevestru, care în prezența avocatului i-a adus la cunoștință învinuirea. A refuzat de a da careva declarații, deoarece anterior a dat destule explicații pe caz și a prezentat toată documentația care probează nevinovăția sa.

Susține că din data de 28 noiembrie 2019 și până la 31 martie 2021 nu a mai fost chemat la nici un organ de urmărire penală, ori procuratură.

La data de 31 martie 2021 Procurorul Procuraturii Anticorupție ,Lilia Selevestru a emis ordonanța prin care a dispus de a îl scoate de sub urmărirea penală pe cauza penală nr.2011360708,pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunilor prevăzute de art.191

al.(2) lit.c) și art.329 alin.(2) Cod penal și a clasa procesul penal dat. Ordonanța dată nu a fost contestată de nimeni rămânând în vigoare până în prezent.

Menționează că fiind învinuit în infracțiunile pe care nu le- a comis, pe parcursul a 11 ani i-a fost încălcat dreptul fundamental la libertate, la siguranță garantat de paragraful 1 art. 5 din Convenția Europeană, fapt ce i-a cauzat prejudiciu moral enorm exprimat prin suferințe psihice, neliniștea sufletească, îmbolnăvirea sa de un șir de boli și pierderea încrederii în ziua de mâine. Mai indică că în urma acțiunilor neîntemeiate și ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și recunoașterea sa în calitate de învinuit, a fost violată prevederea Paragrafului 1 art.6 al Convenției Europene și anume, dreptul la un proces echitabil, de aceea el a suportat o presiune psiho-emoțională, emoții negative, mereu încordat, adică fiind într-o continuă stare de stres timp îndelungat, circumstanțe legate de suferințe grave morale, care au stimulat îmbolnăvirea sa de bolile descrise i care practic i-au distrus unsprezece ani din viața normală pe care urma să o trăiescă în cazul când instituțiile de drept ale statului nostru își exercitau onest, cinstit și conștiincios obligațiunile de serviciu.

Astfel, potrivit prevederilor art. 284 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, coroborat cu art. 275 pct. 3) din Codul de procedură penală, ordonanța respectivă constituie actul de reabilitare a sa.

Consideră că compensația bănească în mărime de 300 000 (trei sute mii) lei, cu titlul de prejudiciu moral pentru violarea dreptului prevăzut de Paragraful 1, art.5, art.6 din Convenția Europeană, în baza acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii, îi va aduce o satisfacție relativ echitabilă și îi va atenua suferințele psihice cauzate.

Își întemeiază acțiunea în baza prevederilor art. 1398,1422-1423(red.veche),1998,2007,2036- 2037(red nouă) CC R. Moldova, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998 și consideră că sunt întrunite toate condițiile prevăzute de art.3, art.6 lit.b), art.7 lit.e), art.10, art.ll, art.14 Legea 1545 din 25.02.1998,pentru încasarea în beneficiul său a sumei prejudiciului moral pentru faptul de recunoaștere a sa în calitate de învinuit, așa cum la moment există Ordonanța de scoatere integrală de sub urmărirea penală a sa, în care este indicat că acțiunile sale nu întrunesc elementele consitutive ale infracțiunilor incriminate și în mod neîntemeiat a fost supus unor limitări în drepturile mele, drepturi prevăzute atât de legislația națională, cât și de cea internațională, la care R.Moldova este parte.

Prin **Încheierea din 03.08.2023** s-a acceptat în procedură generală cererea de chemare în judecată sus menționată. S-au stabilit acțiunile de pregătire, printre care s-a stabilit pârâților termen până la data de 11.09.2023 pentru prezentarea referinței scrise și a probelor necesare, lista martorilor și datele acestora, comunicându-i că termenul acordat este de decădere în prezentarea ulterioară de probe.f.d.34.

La data **de 07.09.2023** prin intermediul adresei electronice a Judecătoriei Ungheni a parvenit referința Ministerului Justiției în care indică precum că califică pretențiile reclamantului ca fiind netemeinice, iar în acest sens invocă următoarele.

Reieșind din practica juridică națională, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin legea specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. 1545-XI11 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În acest sens, art.6 din Legea nr.1545 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice Ia repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, unul din aceste drepturi este și scoaterea persoanei de sub urmărire penală (lit.b, art.6).

Prin urmare, coroborând norma legală citată mai sus la circumstanțele cauzei, constată că în privința reclamantului Ion PALADI la data de 31 martie 2021, a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală pe cauza penală nr. 2011360708, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunilor imputate.

Totuși, chiar și dacă în privința reclamantului a fost emisă această ordonanță, reține că prin prisma Legii nr.1545 persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost recunoscută în calitate de învinuit, fiind condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. Anume, în astfel de situații se poate invoca că persoana într- adevăr *a fost atrasă la răspundere penală.* Or, potrivit art.50 din Codul Penal al Republicii Moldova, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Mai mult ca atât, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate *nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545,* dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art.3, alin.(l) din Legea nr. 1545. Astfel, prin prisma normei precitate, accentuează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Respectiv, consideră că prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, în condițiile în care, conform prevederilor enunțate rezultă expres că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, la caz - în lipsa unor constatări privind ilegalitatea măsurile întreprinse de către organul de urmărire penală.

Prin urmare, conchide că normele legale citate mai sus (art. 6 și art. 3 din Legea nr.1545) sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

Mai menționează că organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, *cât și cele care dezvinovățesc,* precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea și sancționarea persoanelor vinovate, *dar și prevenirea și curmarea săvârșirii infracțiunilor;*

În context, menționează că și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că *dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă și rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală*

împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nicio aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei.

Potrivit recomandărilor Hotărârii nr. 7 din 04.07.2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale,* ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare.

Conchide că recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

Totodată, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Lilia Selevestru, din 31 martie 2021, reclamantul Ion. PALADI a fost scos integral de sub urmărire penală pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

În plus, acțiunile procurorului de recunoaștere a reclamantului Ion PALADI în calitate de învinuit din speță nu pot fi calificate drept acțiuni de tragere ilegală la răspundere penală în sensul enunțat în sensul enunțat în art.3 din Legea nr.1545. Or, articolul 2 alin.(l) din legea indicată identifică expres că, în sensul prezentei legi, acțiuni ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi. trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Menționează că, art.50 din Codul penal identifică răspunderea penală ca fiind condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, iar drept rezultat doar acțiunea de recunoașterea persoanei în calitate de învinuit în condițiile statuate în art.65 alin.(1) și art.66 (alin.1) din Codul de procedură penală, nu poate fi calificată drept o acțiune de condamnare publică.

Prin ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit a reclamantului Ion PALADI, organul de urmărire penală a considerat că, sunt suficiente temeiuri de a bănui că, anume acesta a săvârșit infracțiunile prevăzută de art. 191 alin.(2) lit.c) și 329 alin. (2) Cod Penal, însă ulterior, prin ordonanța de scoatere de sub urmărire penală s-a constatat că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.

Prin urmare reclamantul a fost supus unui control legal de către organele de resort ghidat de legea procesuală penală în scopurile enunțate în special în art.1, 19, 279 Cod de procedură penală, ingerință admisă atît de legislația națională, cît și de cadrul normativ internațional, or, în spiritul legii enunțate reclamantul Ion PALADI nu se poate opune acestei ingerințe atunci când interesul suprem al persoanei societății și/sau a statului în sensul protejării împotriva comiterii infracțiunilor îl cere.

În acest context, constată că, reclamantul Ion PALADI nu este în măsură să pretindă admiterea în privința lui a acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală și violarea drepturilor sale prevăzute de par.1 art.5, par. 1,2 și 3 lit. a) art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale or, prin acțiunile sale organul de urmărire penală a acționat în conformitate cu legea procesuală penală, fără a admite încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată și nu a comis fapte manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale. Or, fiind supus controlului de profil, în rezultatul acțiunilor întreprinse de către organele de urmărire penală, s-a constatat că reclamantul Ion PALADI nu este pasibil tragerii la răspundere penală sau judecății din motivul că, fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, fapt care exclude temeinicia pretenției reclamantului că, acesta ar fi fost tras la răspundere penală în sensul art. 50 Cod penal, iar în acest sens acțiunile organului de urmărire penală sub nici o condiție nu pot fi tratate drept ilicite atît în sensul Legii nr.1545 din 25.02.1998, cît și în spiritul Legii procesuale penale.

Concomitent menționează și faptul, că în materialele cauzei lipsește o dovadă a faptului că reclamantul s-ar fi plîns, ar fi înaintat o cerere organelor competente de comiterea referitoare la pretinselor ilegalități, în scopul atragerii acestora la răspundere, inclusiv în temeiul art.306 Cod penal pentru pretinsa tragere la răspundere penală a persoanei nevinovate.

În circumstanțele enunțate, consideră că acțiunile organului de urmărire penală au fost perfect legale, la etapa corespunzătoare, iar drept rezultat deși formal ar dispune de dreptul pretins în condițiile lit.b) art.6 al Legii nr.1545 din 25.02.1998, în privința acestuia nu au fost comise acțiuni ilicite, or, în lipsa temeiului statuat în art.3 alin.(l) lit.a) al Legii nr.1545 din 25.02.1998, prejudiciul pretins a fi cauzat reclamantului nu este reparabil în sensul legii date.

Cu referire la pretenția privind încasarea în beneficiul reclamantului Ion PALADI a prejudiciului moral susține că este o solicitare nefondată. Or, în lipsa unor acte ce atestă expres ilegalitatea actelor prin care au fost dispuse acțiunile de urmărire penală, pe cale de consecință se observă și neîntrunirea condițiilor stipulate la art. 3 din legea nr. 1545/1998.

Mai indică că reclamantul nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate. Toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter strict declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal. Mai mult decât atât, suma pretinsă cu titlu de prejudiciu moral (300 000) lei o apreciază drept una exagerată și inechitabilă suferințelor pretinse a fi suportate, mai mult decât atât - în lipsa unor acte ce constată ilegalitatea acțiunilor întreprinse de către organul de urmărire penală.

În privința cheltuielilor de asistență juridică indică că acestea trebuie să fie probate și să fie rezonabile, necesare.

La data de 11.09.2023 prin intermediul SEDP a Judecătoriei Ungheni a parvenit referința Procuraturii Generale prin care solicită respingerea acțiunii și indică următoarele.

Astfel, pentru a fi întrunite condițiile pentru repararea prejudiciului cauzat de organele de urmărire penală, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar și dispozițiile prevăzute de art.3 alin. (1) din Legea nr. 1545.

Astfel, prin prisma normei pre citate, accentuează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării

cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale [1] a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prin prisma prevederilor enunțate deduce expres, că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului. Este important și obligatoriu să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept printr-o decizie judecătorească, pronunțată în ordinea procedurii penale, dar nici de cum în procedură civilă.

Remarcă că nici o acțiune procesuală efectuată de organul de urmărire penală nu a fost declarată ca fiind efectuată cu încălcarea legii.

În această ordine de idei, notează, că pentru aplicabilitatea dispozițiilor din Legea pre citată, necesită de a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Chiar și Plenul Curții Supreme de Justiției în pct. 14 din hotărârea nr.8 din 24 decembrie 2012, expres a stipulat că examinarea corectitudinii efectuării acțiunilor procesuale, nu ține de competența instanței civile, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale.

Prezentul litigiu de judecată este cu caracter civil și nu ține de competența instanței de judecată de a se expuse pe marginea acestui aspect.

În altă ordine de idei accentuiază asupra faptului că organul de drept a întreprins toate acțiunile de urmărire posibile și raționale prevăzute de legea procesual-penală, în vederea cercetării sub toate aspectele, multilateral și obiectiv circumstanțele cazului, însă aici urmează de atras atenția, că în cauza penală nr. 2011360708, la 27.03.2015, de către procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire a administratorului ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ungheni" Paladi Ion de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal.

La 27.03.2015, în cadrul cauzei penale nr. 2011360708, de către procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost emisă ordonanța de reținere a persoanei pentru a fi pusă sub învinuire, în privința lui Paladi Ion, care de fapt nu a fost pusă, in executare.

La 03.04.2015, prin ordonanța procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost dispusă suspendarea urmăririi penale pe cauza penală nominalizată din motivul că nu a fost stabilit locul aflării lui Paladi Ion, fapt ce împiedica continuarea urmăririi penale.

Reieșind că în cadrul urmăririi penale au apărut necesitatea efectuării unor noi acțiuni de urmărire penală, în vederea stabilirii locului aflării infractorului precum și întru verificarea sub toate aspectele a circumstanțelor cazului, prin ordonanța procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție V. Morari din 25.10.2019 a fost dispusă anularea ordonanței procurorului de suspendare a urmăririi penale cu reluarea urmării penale. Concomitent, prin același act fiind dispusă retragerea cauzei penale 2011360708 din gestiunea DGUP a CNA și transmiterea acesteia OUP a DGT Nord a CNA, pentru efectuarea în continuare a urmării penale.

La 28.11.2019 a fost învinuitului Paladi Ion a fost adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal, în prezența apărătorului Vasile Lupu. Fiind audiat asupra învinuirii aduse, Paladi I. a refuzat să facă declarații.

Remarcă și faptul, că în cursul urmăririi penale învinuitul Paladi I. nu a fost reținut și în privința acestuia nu a fost aplicată careva măsură preventivă sau de constrângere.

Prin ordonanța procurorului L. Selevestru din 31.03.2021 în conformitate cu prevederile art. 284 Cod de procedură penală a fost dispusă scoaterea lui Paladi Ion de sub urmărirea penală pe cauza penală nr. 2011360708, pe motiv că fapta ultimului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal, concomitent fiind dispusă în temeiul art. 286 Cod de procedură penală clasarea procesului penal în cauza penală respectivă.

Astfel, prin studierea materialelor cauzei penale s-a stabilit, că în privința reclamantul Paladi I. nu a fost aplicate acțiuni de tortură psihologică de către reprezentanții organului de urmărire penală din cadrul Centrului Național Anticorupție. Chiar nemijlocit reclamantul Paladi I. indică în cererea sa de chemare în judecată, că din data inițierii urmăririi penale pe cauzelor penale nr. 2011360336 și nr. 2011360708, adică din 30.09.2011 și respectiv 30.11.2011, până în anul 2015 nu a fost chemat la careva colaborator a organelor de drept. În acest context, sunt neîntemeiate motivele invocate privind aflarea acestuia într-o situație de suspans psihologic și stres grav, îmbolnăvirea reclamantului Paladi I. în anii 2012 si 2013 de mai multe boli, consideră că nu are legătură cauzală directă cu urmărirea penală desfășurată în cauzele penale nr.. 2011360336 și nr. 2011360708.

Potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale”, nr.7 din 04.07.2005, acte procedurale ca de exemplu: hotărârile privind pornirea urmăririi penale; ordonanța, de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit, învinuit, sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și însăși pornirea urmăririi penale, recunoașterea persoanei în calitate de bănuit, punerea persoanei sub învinuire nu afectează prin sine însăși careva drepturi sau libertăți constituționale.

Acestea sunt niște măsuri procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică, au un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor menționate.

Hotărârile organului de urmărire penală privind declanșarea procesului penal, punerea sub învinuire nu sunt acte procedurale definitive, dar constituie doar începutul urmăririi penale, care în continuare duce la punerea sub învinuire a unor persoane și care se finalizează cu terminarea urmăririi penale și cu întocmirea rechizitoriului, fie cu încetarea urmăririi penale în temeiul prevăzut de Codul de procedură penală.

În ce privește cuantumul prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei, invocat de reclamant, accentuăm că această cerință, pe lângă faptul că este exagerată, mai este și neargumentată. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

În ce privește rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei lui Paladi Ion, actualmente reclamant, menționează că acesta nu a prezentat careva probe concludente, pertinente, utile și veridice prin care să convingă părțile că învinuirea sa ar fi avut efecte negative asupra reputației sale.

De asemenea, reclamantul nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe, or toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a

prejudiciului moral poartă doar un caracter declarativ, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal.

În acest sens, accentuează că nu pot fi admise speculații cu privire la lezarea demnității, reputației profesionale, imaginii, agravarea stării de sănătate etc. ca urmare a acordării statutului de bănuit, învinuit.

Prin urmare, în contextul celor enunțate și ținând cont de natura dreptului lezat, de statutul reclamantului, de durata urmăririi penale, consideră, că suma solicitată cu titlu de despăgubire morală, este exagerată și neechitabilă pretinselor suferințe suportate.

Astfel, consideră ca fiind neîntemeiată solicitarea reclamantului privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 300 000 lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei.

POZIȚIA PĂRȚILOR / PARTICIPANȚILOR:

În cadrul şedinţei de judecată ***reclamantul Paladi Ion*** a susținut acțiunea și a menționat că a activat la Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare„ Ungheni din anul 1979 până în anul 2010 de la funcția de șef de secție până la administrator al întreprinderii. Pe toată această perioadă nu a avut nici o obiecție sau careva mustrări disciplinare însă a primit mențiuni pentru activitatea sa de la Agenția Apele Moldovei și Ministerul Agriculturii. La momentul investiției sale în funcție în anul 1999 întreprinderea era în minus cu peste 2 mln de lei dar la momentul eliberării sale în cont erau 220000 lei. A mai menționat că în anul 2010 a fost chemat la Agenția Apele Moldovei și impus să scrie cerere de eliberare. Nu a intrat în polemică și a depus cererea. Necătând la faptul că toate actele contabile în timpul controlului se aflau în contabilitate, toate datele din actul de control au fost eronate. Primul dosar penal i-a fost deschis la 30.11.2011 pe lipsa a 4 obiecte, care însă au fost transmise prin act de transmitere. Al doilea dosar la fel i-a fost deschis însă el a prezentat dovezi că nu poartă nici o vină. A mai menționat că la data de 28.11.2019 ora 13-58 a fost reținut în clădirea Judecătoriei Ungheni de către colaboratorii CNA și dus la Procuratura Anticorupție unde i s-a adus la cunoștință învinuirea. În aceeași zi a fost eliberat. A mai menționat că intentarea acestor două cauze penale pe numele său i-au cauzat prejudicii prin stresul care l-a avut în continuu, aștepta mereu să fie chemat la organele de urmărire penală, a fost și reținut deși toată această perioadă s-a aflat la domiciliul din mun. Ungheni str. P. Rareș și nu s-a eschivat de a se prezenta la organul de urmărire penală. Boala de diabet zaharat a apărut din anul 2012 după ce i-au fost deschise dosare penale . Mai apoi s-au agravat bolile de rinichi , tensiunea. Din cauza acestor dosare nu a putut să se angajeze la un alt loc de muncă. Nu consideră că suma prejudiciului solicitat este una mare deoarece pe parcursul a 10 ani nu s-a putut angaja la un alt loc de muncă iar sănătatea pierdută nu are preț.

Avocatul reclamantului Vasile Lupu în ședința de judecată a susținut acțiunea și a solicitat admiterea ei menționând că consideră aceste dosare intentate abuziv având un scop de a schimba administratorul întreprinderii date și începând cu anul 2010 și până în 2019 practic reclamantul a fost într-un suspans psihologic care a provocat un șir de boli și care se mențin și agravează până în prezent. Faptul că la 28.11.2019 ora 13-58 reclamantul a fost reținut confirmă și el fiindcă participa în calitate de avocat pe cauza civilă intentată de Agenția Apele Moldovei împotriva lui Paladi Ion și care a fost respinsă ca neântemeiată. La sediul Procuraturii Anticorupție din Bălți a mers împreună cu Paladi Ion unde s-au aflat aproximativ 4-5 ore. În acest timp reclamantul practic a fost privat de libertate aflându-se în custodia Procuraturii și în procedura de investigație care era efectuată de acest organ. A mai menționat că din anul 2019 până în anul 2021 Procuratura Anticorupție nu a efectuat nici o acțiune de urmărire penală și nici nu este clar din ce

motive a fost 2 ani ținut acest proces în fază activă iar în anul 2015 reclamantul a fost anunțat în căutare penală motivând că locul aflării lui nu este cunoscut. Susține că nu este nici o probă care să confirme că Paladi Ion s-a eschivat de la urmărirea penală. Consideră că Procuratura prin frazele expuse la pct. 7 din ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a încercat să se îndreptățească pentru nelegiuirile care le-a pricinuit în legătură cu urmărirea penală în privința reclamantului incriminând niște încălcări contravenționale care nu au nici o legătură cu învinuirea care i-a fost adusă reclamantului. Aceste încălcări sunt declarative și nu au fost probate nici printr-un act oficial. Vis-a vis de cele menționate de părți precum că nu sunt întrunite condițiile art. 3 și 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, consideră că aceste trimiteri sunt o tactică de eschivare a organelor de urmărire penală și a procuraturii de la răspundere pentru nelegiuirile comise și puse în seama reclamantului toată vinovăția totuși pentru a scuti statul de la răspundere materială. ***Reprezentantul pârâtului Ministerului Justiției,*** nu s-a prezentat în ședința de judecată însă a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Reprezentantul intervenientului accesoriu, Procuratura Generală a R.M nu s-a prezentat în ședința de judecată însă a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Aprecierea instanţei

Audiind participanții la proces, apreciind argumentele invocate întru susținerea pretențiilor formulate și obiecțiilor înaintate şi ţinând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial acțiunea din următoarele considerente.

Art.118 CPC al RM prescrie, că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25 februarie 1998, *prin acţiuni ilicite se înţeleg -acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

Conform art. 3 alin.(1) lit. a) al aceeaşi Legi, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara,* ***tragerii ilegale la răspundere penală.*** Iar, potrivit alin.(2) al aceluiași articol*, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.*

Art. 6 din aceeași lege statuează că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: *a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;* ***b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare****; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în*

privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor 8 organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

La fel, conform art. 10 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, *"dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6 din Lege".*

În conformitate cu prevederile art. 66 alin. (3) Cod de procedură penală *"în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare".*

Potrivit prevederilor art. 284 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală în redacția la data emiterii ordonanței de clasare a procesului penal din 31.03.2021*" scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în privinţa persoanei a oricăror acţiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc cînd aceasta este bănuită sau învinuită şi se constată că:1) fapta nu a fost săvîrşită de bănuit sau învinuit; 2) există vreuna din circumstanţele prevăzute la art.275 pct.1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenţie; 3) există cel puţin una din cauzele prevăzute la art. 35 din Codul penal".*

Potrivit articolul 275 pct.3 CPP *Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, şi va fi încetată în cazurile în care: fapta nu întruneşte elementele infracţiunii.*

Art. 524 Cod de procedură penală stipulează că *" persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești".*

În temeiul dispozițiilor legale citate supra, rezultă că dreptul persoanei la repararea prejudiciului material şi moral va apărea, inclusiv în situația tragerii ilegale la răspundere penală şi scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

La caz, instanța reține că în ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine că în cauza penală nr. 2011360708, la 27.03.2015, de către procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire a administratorului ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ungheni" Paladi Ion de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal f.d.51.

La 03.04.2015, prin ordonanța procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost dispusă suspendarea urmăririi penale pe cauza penală nominalizată din motivul că nu a fost stabilit locul aflării lui Paladi Ion, fapt ce împiedica continuarea urmăririi penale f.d.58.

Prin ordonanța procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție V. Morari din 25.10.2019 a fost dispusă anularea ordonanței procurorului de suspendare a urmăririi penale cu reluarea urmării penale. Concomitent, prin același act fiind dispusă retragerea cauzei penale 2011360708 din gestiunea DGUP a CNA și transmiterea acesteia OUP a DGT Nord a CNA, pentru efectuarea în continuare a urmării penale f.d.61.

La 28.11.2019 învinuitului Paladi Ion i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal f.d.52

Prin ordonanța procurorului Lilia Selevestru din 31.03.2021 în conformitate cu prevederile art. 284 Cod de procedură penală a fost dispusă scoaterea lui Paladi Ion de sub urmărirea penală pe cauza penală nr. 2011360708, pe motiv că fapta ultimului nu întrunește elementele infracțiunii

prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și art. 329 alin. (2) Cod penal, concomitent fiind dispusă în temeiul art. 286 Cod de procedură penală clasarea procesului penal în cauza penală respectivă f.d.62.

Totodată, potrivit materialelor cauzei se atestă că reclamantul Paladi Ion s-a adresat în judecată la data de 26.07.2023, fapt ce denotă că acțiunea a fost depusă în termen. Or, potrivit art.5 alin.2 Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 *Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului.*

Reiterând normele legale citate mai sus în raport cu materialele cauzei, s-a stabilit cu certitudine tragerea ilegală la răspundere penală a lui Paladi Ion şi scoaterea de sub urmărire penală a acestuia, cu clasarea cauzei penale, în temeiul art. 275 pct. 3 Cod de procedură penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracţiunii, ca urmare şi dreptul lui Paladi Ion de a solicita de la stat, prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului cauzat.

Or, caracterul ilegal a organului de urmărire penală se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere. Astfel, în materia pretinselor violări, art. 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, sub aspectul său penal, defineşte acuzatul ca fiind bănuitul, învinuitul şi inculpatul.

Mai mult, CtEDO în jurisprudenţa sa constantă a dat o definiţie „acuzaţiei" în materie penală arătând că aceasta reprezintă notificarea oficială, ce emană de la o autoritate competentă, a faptului că unei persoane i se impută săvârşirea unei fapte penale, ceea ce înseamnă producerea unor consecinţe importante privitoare la persoana astfel suspectată (cauza Serves vs Franţa 1997-VI §42).

Ca urmare, în speţă, recunoaşterea lui Paladi Ion în calitate de învinuit, cu scoaterea ulterioară a acestuia de sub urmărire penală, echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală și obligă implicit răspunderea Statului pentru lezarea drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia.

Reieșind din cele menționate, instanța conchide că Paladi Ion dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului suportat în cadrul procesului penal or, acesta prin ordonanța procurorului în Procuratura municipiului Bălți,Lilia Selevestru, din 31 martie 2021, a fost scos de sub urmărire penală în cadrul cauzei penale cu nr. 2011360708, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, adică a fost repus în drepturi.

De asemenea instanța relevă că, nu poate fi reținut argumentul invocat în referință de către reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției, precum că reclamantul nu are dreptul să solicite încasarea prejudiciului moral în baza legii nr. 1545 din 25.02.1998 din motiv că aceasta nu întrunește cumulativ condițiile prevăzute la art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998. Or, conform art. 3 alin. 1 alit. a) și art. 6 lit. b) Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare de către stat a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite a organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești cu modificările și completările ulterioare , este reparabil prejudicial material și moral cauzat persoanelor fizice ***în urma tragerii ilegale la răspundere penală***. Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul ***scoaterii persoanei de sub urmărire penală*** *sau încetării urmăririi penale* ***pe temeiuri de reabilitare***.

Mai cu seamă că dispoziţiile art. 284 alin. (1) și (2) pct. 2 Cod de procedură penală, indica cert că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în

privinţa persoanei a oricăror acţiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit şi se constată că există vreuna din circumstanţele prevăzute la art. 275 pct. 1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenţie.

La caz după cum a fost indicat anterior, în măsura în care Paladi Ion a fost pus sub învinuire, fapt ce echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală, acțiune prevăzută de art. 3 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, iar ulterior a fost scos de sub urmărirea deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, adică pe temei de reabilitare ce rezultă din art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545, Paladi Ion întrunește condițiile pentru a solicita încasarea prejudiciului moral în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În acest context instanța consideră necesar de a reitera și practica judiciară uniformă a Curții Supreme de justiție care a fost conturată pe cauze similare (Vitalie Ursu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral Decizie din 29.12.2020 (vezi:https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=59622, Igor SavinîmpotrivaMinisteruluiJustiției,ProcuraturiiGeneraleDeciziedin03.06.2020//jurisprudenta.csj .md/search_col_civil.php?id=56591, și alte cauze similare) cu cea dedusă judecății este aptă să confere părților certitudine juridică și securitate în raporturile juridice sub auspiciile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și speranța legitimă ca în situații asemănătoare atitudinea și tratamentul să fie identică, conduita contrară ar constitui o discriminare inadmisibilă. Cu titlu de principiu, jurisprudența trebuie să fie unitară și constantă, în special la nivelul instanței supreme trebuie evitate deciziile contradictorii și asigurată coerența jurisprudenței (cauza Beian contra României, 2007). Prin urmare, elementele pe care se bazează principiul securității juridice sunt certitudinea și predictibilitatea dreptului. Acestea sunt necesare pentru a menține încrederea legitimă a cetățenilor în activitatea instanțelor. Jurisprudența clară a instanțelor în sensul confirmării pentru alte persoane aflate într-o situație similară cu cea a pârâților a unui drept prevăzut de legislația națională constituie o speranță legitimă (cauza Weissman contra României, 2006). Nu există nici un motiv plauzibil sau împrejurare concludentă care ar determina instanța să se distanțeze de practica judiciară anterioară degajată pe cauze similare care în consecință ar conduce la un reviriment al practicii judiciare și o abordare diferită. La fel, instanța apreciază critic alegațiile reprezentantului pârâtului Ministerul Justiției ce țin de faptul că de către instanțele de judecată nu au fost declarate ilegale nici o acțiune a organelor de urmărire penală, nu există vreun act care ar confirma ilegalitatea acțiunilor organelor de urmărire penală, precum și a intervenientului accesoriu Procuratura R.M precum că nici o acțiune procesuală efectuată de organul de urmărire penală nu a fost declarată ca fiind efectuată cu încălcarea legii. Or, însăși prezența la caz a ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii este o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală și respectiv acordă lui Paladi Ion dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanței de judecată.

La acest capitol instanța punctează faptul că Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 nu constituie o condiție specială privind existența unui act judiciar separat, prin care să fie declarate ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii sau instanțelor judecătorești.

În acest sens, instanța notează faptul că, din coroborarea prevederilor art. 53 alin.(2) din Constituție și art. 2, art. 3 alin.2 din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 se desprinde evident concluzia că pentru survenirea răspunderii patrimoniale a statului, în temeiul Legii nr. 1545 din

25.02.1998 privind modul de reparare de către stat a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite a organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nu este necesară constatarea printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă a ilegalității acțiunilor organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, caracterul ilegal la acestor acțiuni constă în încălcarea principiului general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și judecată, iar prejudicial cauzat, urmare acestor acțiuni se repară integral indiferent de culpa persoanei cu funcție de răspundere de organul de urmărire penală, de procuratură și instanțele judecătorești.

Pe cale de consecință, în conformitate cu art. 1422 alin. (1)-(3) CC (în redacția până la 01 martie 2019), art. 2036 alin. (1)-(3) Codul civil în redacția actuală, (1*) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.*

Art. 1423 alin.(1)-(2) CC al RM (în redacția până la 01 martie 2019)prevedea că *mărimea compensaţiei pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această compensare poate aduce satisfacţie persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.*

Conform art. 2037 Cod civil în redacția actuală, *(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.*

În conformitate cu art.11 alin. (3) la Legii nr. 1545 din 25.02.1998 , *în toate cazurile , instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.*

În conformitate cu art.13 alin.(1) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 *repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe*.

Instanța reține că reclamantul Paladi Ion a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 300000 lei.

Ce ţine de cuantumul despăgubirii prejudiciului moral solicitat de către Paladi Ion în sumă de 300000 lei, instanţa va ține cont de prevederile art. 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, potrivit căruia mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare:

- gravitatea infracţiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă – în speţă, Paladi Ion a fost învinuit de comiterea infracţiunilor prevăzute de art. 191 alin.2 lit.) c CP și art.329 alin.2 CP, infracțiuni grave;

- caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată – la caz, acţiunile organelor urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţei judecătoreşti au fost contrare drepturilor fundamentale garantate de art. 5 CEDO – Dreptul la libertate și siguranță;

- rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei. La materialele dosarului careva probe cu privire la faptul că intentarea cauzei penale în privința reclamantului Paladi Ion a afectat în careva mod activitatea și reputația ultimului nu au fost prezentate;

- durata procedurilor desfășurate față de reclamant. În speţă, deși urmărirea penală fost dipusă la 30.09.2011 și 30.11.2011 cu conexarea ulterioară a acestora actul de învinuire ia fost adus la cunoștință lui Paladi Ion la 28.11.2019, iar procesul a fost clasat la 31.03.2021, prin urmare acesta a derulat aproximativ 16 luni în privința lui Paladi Ion;

- durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie, în urma intentării cauzei penale. La materialele dosarului nu se atestă că au fost aplicate careva măsuri procesuale de constrângere, nefiind administrate probele corespunzătoare în acest sens.

Astfel, instanța de judecată ia în considerație faptul că reclamantul Paladi Ion a suportat suferințe psihice provocate în urma derulării procesului penal, prin ce se admite posibilitatea că l-au intimidat și că a fost frustrat, precum și de faptul că a fost învinuit în comiterea unor infracțiuni grave, starea de fustrare, neliniște și stres, disconfort psihologic, menținută pe perioada desfășurării procesului, ceea ce în opinia instanței urmeaza să fie reparat prin acordarea unor despăgubiri.

Prin urmare, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecinţele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acest şi afectată situaţia socială şi materială, iar în temeiul Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Totodată, la stabilirea mărimii compensației prejudiciului moral cauzat instanța de judecată va ține cont atât de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, precum și de faptul că prin intentarea cauzei penale reclamantului i s-a adus atingere demnității sale umane, suferind stare de stres - circumstanță indispensabilă suferințelor morale.

De asemenea, instanța la aprecierea compensației prejudiciului moral va lua în considerație și *criteriul echității*, care presupune că , despăgubirile pentru prejudiciu moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o

satisfacție echitabilă pentru prejudicial , material, moral suferit. Cuantumul despăgubirii trebuie stabilit astfel încît acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Totodată, instanța reiterează că CtEDO cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel national pentru violarea CEDO să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze comparabile. Atunci cînd stabilește cuantumul prejudiciului moral, CtEDO ia în calcul nivelul de trai (venitul populației) din statul vizat.Astfel, prejudiciu moral urmează a fi privit ca o compensare, și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

Analizând circumstanţele expuse, instanţa conchide că, luând în consideraţie suferinţele psihice suportate de către Paladi Ion în urma tragerii ilegale la răspundere penală, cu scoaterea ulterioară a acestuia de sub urmărirea penală, de gradul trăirilor negative şi disconfortul suportat odată cu supunerea acestuia urmăririi penale, de stresul precum şi de efectele psihice provocate, compensaţia bănească în mărime de 300.000 lei pretinse de către reclamantul Paladi Ion, este una disproporţională şi excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz şi principiul general al echității.

Prin urmare, având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța consideră că suma de 20.000 (douăzeci mii)lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat reclamantului Paladi Ion , fiind exagerată suma de 300.000 lei solicitată de către ultimul cu titlu de prejudiciu moral. În acest sens, suma de 20.000 lei corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de ultimul, din care considerente, urmează a fi încasată din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Paladi Ion suma de 20.000 lei, care este rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespund circumstanțelor cauzei, iar în rest pretenția se respinge ca neîntemeiată.

Privitor la invocarea reclamantului precum că pînă în anul 2015 nu a fost chemat de nici un colaborator și mereu se afla într-un suspans psihologic , fapt ce a cauzat îmbolnăvirea sa în anul 2012 de diabet zaharat tip-2 subcompensat, neuropatie diabetică, senzitiv motorie distată, din anul 2013 de hipertensiune arterială gr.3,risc aditiv foarte înalt și alte boli de rinichi, instanța relevă că nu a fost probată legătura cauzală între acțiunile organului de urmărire penală şi starea de sănătate a acestuia. Or, instanța relevă că deși ordonanța de punere sub învinuire a fost emisă la 27.03.2015 f.d.51, reclamantului i-a fost adusă la cunoștință la 28.11.2019, fapt ce în viziunea instanței nu este legată de dosarul intentat. În acest context nu poate fi reținut nici invocarea precum permanat s-a aflat într-un suspans psihologic, odată ce calitatea sa de învinuit i-a fost adusă la cunoștință la 28.11.2019, iar decizia de clasarea a fost emisă la 31.03.2021. Astfel, în viziunea instanței anume acest termen în care reclamantul a avut o calitate procesuală de învinuit și reflectă perioada de apariție a drepturilor și obligațiilor sau susceptibile de careva restricții .

De asemenea, nu a fost probată nici calitatea oficială sau personalitatea notorie în localitate invocată de reclamant, și ca urmare rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea sa.

În cee ace privește alegația precum că timp de 11 ani a fost intimidat, purtat pe la CNA, instanța relevă contrariul. Or, din materialele prezentate rezultă că acesta a dat explicații la 26.10.2010 ofițerului de urmărire penală, neavînd atunci vre-o careva calitate procesuală, ca ulterior prin ordonanța din 03.04.2015 să fie dispusă suspendarea urmăririi penale pe cauza penală din motivul că nu a fost stabilit locul aflării lui Paladi Ion, nefiind efectuate careva acțiuni în privința sa, după care reluată urmărirea penală la 25.10.2019. Astfel, rezultă absența

unor acțiuni de urmărire penală în perioada invocată de reclamant, fiind atras în proces la 28.11.2019 atunci când i s-a adus la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire.

Privitor la eliberarea sa abuzivă din funcție de administrator al ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigane Ungheni„ în anul 2010 precum că a fost impus să scrie o asemenea cerere, instanța reține că nu a fost demonstrată tangența cu obiectul prezentei acțiuni. Or, la momentul respectiv atât sub aspect temporar , cât și procesual nu exista nici cauza penală și nici o măsură asiguratorie sub formă de suspendare din funcție.

În ceea ce privește invocarea că fost reținut la 28.11.2019 ora 13 și 58 min și escortat în mun. Bălți pentru ai fi adusă la cunoștință învinuirea instanța relevă că la materialele dosarului nu a fost prezentat proces verbal de reținere, ordonanță de eliberare sau certificat privind termenul de aflare în custodia statului, acte care în viziunea instanței ar proba momentul reținerii de facto și termenul exact că acesta s-a aflat în custodia statului. Prin urmare, instanța fiind în imposibilitate de a da o evaluare acestora, fiind doar la nivel declarativ. Cu atît mai mult, că deși se invocă că a fost reținut la 28.11.2019, ora 13 și 58 min, instanța constată din materialele prezentate că anume la aceasta data și ora ia fost adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire, ceea ce de fapt nu este reținere. De asemenea în referință depusă de reprezentantul procuraturii se menționează că deși la 27.03.2015, în cadrul cauzei penale nr. 2011360708, de către procurorul în Procuratura Anticorupție Eugen Balan, a fost emisă ordonanța de reținere a persoanei pentru a fi pusă sub învinuire, în privința lui Paladi Ion, aceasta nu a fost pusă, în executare. Or, potrivit art.118 CPC al RM prescrie, că *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Privitor la invocarea precum că din cauza dosarului intentat nu a putut să se angajeze, instanța relevă că reclamantul n-a prezentat probe pertinente care ar fi dovedit circumstanţele invocate în susţinerea pretenţiei formulate prin prisma art.7 lit.a) din legea nr. 1545 din 25.02.1998.Or, art.118 alin. (1) CPC prevede că, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică instanța de judecată menționează că, potrivit art. 96 alin. (1) CPC, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.*

Potrivit Ordinului de Plată nr. 629428 din 20.07.2023 se confirmă că reclamantul a achitat CA „Vasile Lupu” pentru cauza civilă din speță suma de 5000 lei, pentru servicii de asistență juridică. (f.d. 10)

Prin prisma art. 41 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor şi Libertăţilor Fundamentale ale Omului, pentru ca cheltuielile de reprezentare în instanța de judecată să fie incluse în suma acordată, acestea trebuie să fie reale şi necesare şi să aibă un cuantum rezonabil (Nilsen and Johnsen contra Norvegiei).

Astfel, analizând activitatea reală a avocatului, raportată la aspectul temporal de judecare a cauzei, ţinând seama de circumstanţele concrete ale cauzei, de numărul de acte procesuale întocmite de avocat, aportul avocatului la soluționarea cererii de chemare în judecată, reieșind din complexitatea problemei juridice ridicate în speţă, fapt coroborat de către instanța de judecată prin practica CEDO la aprecierea acoperiri costului serviciilor juridice, instanța consideră drept reale, necesare şi rezonabile la caz cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 5000 (cinci mii) lei, cerință ce urmează a fi admisă și încasat de la Ministerului Justiției al R.M.

În conformitate cu art.*238*-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se admite parțial acțiunea.

Se încasează din contul ***Bugetului de Stat*** prin intermediul ***Ministerului Justiției al R.M*** în beneficiul lui ***Paladi Ion***, prejudiciul moral în mărime de ***20000,00 (douăzeci mii) lei*** , precum și cheltuieli de judecată compuse din cheltuieli de asistență juridică în mărime de ***5000,00 (cinci mii) lei,*** iar în total suma de ***25000,00 (douăzeci și cinci mii) lei,*** în rest acțiunea se respinge.

Se explică dreptul părţilor şi participanţilor la proces de a solicita hotărârea redactată în cadrul termenului de decădere de 30 de zile.

Hotărârea poate fi atacată cu apel în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul Judecătoriei Ungheni.

Judecătorul ***Lilia Potînga***

Copia Hotărârii corespunde originalului

Judecătorul ***Lilia Potînga***